

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)
SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)
SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **M.K.**,
oskarżonego z art. 178a § 1 k.k.
po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2024 r. w Izbie Karnej,
na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.),
kasacji wniesionej na niekorzyść oskarżonego przez Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 6 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 432/24
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Miechowie
z dnia 14 grudnia 2023 r., sygn. akt II K 69/23

**uchyla zaskarżony wyrok w części, w której nie orzeczono o
okresie próby związanym z warunkowym umorzeniem
postępowania i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Antoni Bojańczyk

Zbigniew Kapiński

Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

M.K. został oskarżony o to, że w dniu 9 stycznia 2023 r. w miejscowości K., woj. [...], kierował w ruchu lądowym po drodze publicznej samochodem osobowym marki S. o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonym stężeniu alkoholu w wydychanym powietrzu w ilości 0,33 mg/l, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Miechowie, wyrokiem z dnia 14 grudnia 2023 r., sygn. akt II K 69/23, uznał oskarżonego M.K. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, tj. występku z art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 33 § 1 i 3 k.k. oraz art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 100 stawek dziennych grzywny, określając wysokość stawki dziennej na kwotę 30 zł (*pkt I*) oraz orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat (art. 42 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. oraz art. 43 § 1 k.k.) (*pkt II*), na poczet którego zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 9 stycznia 2023 r. do nadal (art. 63 § 4 k.k.) (*pkt IV*), świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (art. 43a § 2 k.k.) (*pkt III*), a także orzekł koszty sądowe (*pkt V*) (*k. 83 akt sprawy II K 69/23*).

Orzeczenie to zostało zaskarżone w całości apelacją wniesioną przez obrońcę oskarżonego, w której zarzucono błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez uznanie, iż brak jest podstaw do zastosowania wobec oskarżonego instytucji warunkowego umorzenia postępowania oraz naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 410 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. skutkujące błędnym uznaniem, iż nie zachodzą podstawy do warunkowego umorzenia postępowania, a także rażącą niewspółmierność orzeczonej kary. W następstwie tych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia, poprzez warunkowe umorzenie postępowania karnego na okres próby wynoszący 3 lata, z jednoczesnym obniżeniem kwoty świadczenia pieniężnego do kwoty 2.000 zł, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (*k. 107-109 akt sprawy II K 69/23*).

Po rozpoznaniu apelacji, Sąd Okręgowy w Krakowie, wyrokiem z dnia 6 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 432/24, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił pkt. I i na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. i art. 67 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo umorzył wobec oskarżonego postępowanie o to, że w dniu 9 stycznia 2023 r. w miejscowości K., woj. [...], kierował w ruchu lądowym po drodze publicznej samochodem osobowym marki S. o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonym stężeniu alkoholu w wydychanym powietrzu w ilości 0,33 mg/l, tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. (*pkt I ppkt 1*), w pkt. II jako podstawę orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych przyjął art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i obniżył jego okres do 2 lat (*pkt I ppkt 2*), w pkt. III jako podstawę orzeczenia świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej przyjął art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (*pkt I ppkt 3*), w pkt. V obniżył zasądzoną od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę do wysokości 245,24 zł, przyjmując, że stanowi ona wydatki za postępowanie przygotowawcze i postępowanie przed Sądem pierwszej instancji (*pkt I ppkt 4*), zaś w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (*k. 130 akt sprawy II K 69/23*).

Od powyższego wyroku kasację na niekorzyść oskarżonego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył go w części, w której nie orzeczono o okresie próby związanym z warunkowym umorzeniem postępowania i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 67 § 1 k.k. oraz prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na zaniechaniu orzeczenia w przedmiocie okresu próby, na jaki nastąpiło warunkowe umorzenie postępowania karnego w stosunku do oskarżonego M.K..

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniesiona na niekorzyść oskarżonego kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, w związku z czym mogła być w całości uwzględniona w oparciu o przepis art. 535 § 5 k.p.k. na forum posiedzenia.

W pełni podzielić należy stanowisko Prokuratora Generalnego, że w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego oraz postępowania wskazanych w zarzucie kasacji, co z uwagi na charakter uchybienia i jego następstwa - miało istotny wpływ na treść wyroku.

Zgodnie z art. 67 § 1 k.k. warunkowe umorzenie postępowania następuje na okres próby, który wynosi od roku do 3 lat i biegnie od uprawomocnienia się orzeczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że umarzając w tym trybie postępowanie sąd może w okresie próby oddać sprawcę pod dozór kuratora lub osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, instytucji albo organizacji społecznej, do której działalności należy troska o wychowanie, zapobieganie demoralizacji lub pomoc skazanym (art. 67 § 2 k.k.), może też nałożyć na sprawcę stosowne obowiązki wskazane w art. 67 § 3 k.k. Te regulacje nadają zatem instytucji warunkowego umorzenia postępowania jednoznacznie charakter probacyjny. Stąd też wyznaczenie okresu próby na konkretny - zgodny z przywołanym brzmieniem art. 67 § 1 k.k. - czas realizuje dwie zasadnicze funkcje. Służy oddziaływaniu wychowawczemu na sprawcę przestępstwa, a zarazem weryfikacji postawionej względem niego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Określenie długości okresu próby w wyroku warunkowo umarzającym postępowanie karne jest - jak to ujął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 stycznia 2015 r., sygn. akt V KK 377/14 (Lex nr 1645281) - "podstawowym i niezbędnym składnikiem wyroku, a podstawą prawną do jego określenia musi być przepis art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. Braku postanowień w tym względzie nie da się uzupełnić w postępowaniu wykonawczym, co czyni taki wyrok niewykonalnym" (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2020 r., IV KK 170/20, LEX nr 3161425). Niedopuszczalne jest także odwoływanie się do fikcji prawnej przez przyjęcie wersji najkorzystniejszej dla oskarżonego, iż okres próby wynosi rok (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2019 r., III KK 25/19, LEX nr 2696848).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy uznać, że zaskarżony kasacją wyrok sądu odwoławczego nie zawiera określenia trwania czasu próby, na

jaki warunkowo umorzono postępowanie karne wobec oskarżonego M.K. Uchybienie to, stanowi rażące naruszenie przepisów tak prawa materialnego (art. 67 § 1 k.k.), jak i procesowego (art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k.) i ma istotny wpływ na treść tego orzeczenia bowiem niewyznaczenie okresu próby nie tylko uniemożliwia weryfikację przyjętej wobec M.K. prognozy kryminologicznej, ale też skutkuje niemożnością stwierdzenia kiedy ten okres próby w danym wypadku się zakończy, co jest decydujące dla możliwości podjęcia decyzji o podjęciu warunkowo umorzonego postępowania - w myśl przepisu art. 68 § 4 k.k.

Dlatego konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku w części, w której nie rozstrzygnięto o okresie próby związanym z warunkowym umorzeniem postępowania i w tym zakresie przekazano sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W postępowaniu tym Sąd właściwy do rozpoznania sprawy będzie zobowiązany do respektowania obowiązujących przepisów prawa materialnego i procesowego.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

Antoni Bojańczyk Zbigniew Kapiński Stanisław Stankiewicz

[WB]

[ał]